

Justiskomiteen
2021

15. januar

Meld. St. 5 (2020-2021) «Samfunnssikkerhet i en usikker verden»

Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere, som har journalistikk som yrke. **Vi ber om at komiteen, i sine merknader til meldingen, understreker betydningen av medienes kritiske samfunnsfunksjon under kriser og alvorlige hendelser.**

Før koronapandemien hadde som kjent regjeringen en *etablert* liste over 14 kritiske samfunnsfunksjoner. Disse ble definert som funksjoner hvor et avbrudd i syv døgn eller kortere ville få uakseptable konsekvenser for befolkningen og samfunnet. Listen baserte seg på kartlegginger utført av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). [Presseorganisasjonene var kritiske](#) til at medienes samfunnsrolle ikke stod på denne listen.

Vi er derfor glade for at det i foreliggende stortingsmelding (side 47) understrekes at regjeringen har utarbeidet en *utvidet* liste over hvilke funksjoner som anses som kritiske knyttet til koronapandemien. Ansatte i disse funksjonene har behov for særskilte unntak for å holde samfunnet i gang. Mediene står heldigvis oppført her. Dette har betydning for journalisters arbeidsbetingelser.

Pandemien er noe vi i nyere tid aldri har opplevd, og vi håper myndighetene kan ta større lærdom av denne erfaringen. Ikke bare videre i koronasituasjonen, men også i eventuelle fremtidige krisesituasjoner.

Det gjelder *for det første* måten slike lister blir kommunisert til ansatte i disse funksjonene. Vår erfaring er at den *utvidede* listen ikke har vært godt nok informert om til ansatte i mediebransjen.

For det andre mener vi den oppdaterte listen bør tjene som grunnlagsdokument og veiledning for videre arbeid innenfor samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet. Vi støtter derfor initiativet fra Justis- og beredskapsdepartementet om en gjennomgang og mulig videreutvikling av den *etablerte* listen (side 149).

Erfaringer fra håndteringen av koronakrisen danner en solid basis for å anføre at medienes samfunnsrolle har vært avgjørende for å opprettholde befolkningens trygghet og velferd. Det inkluderer ikke bare pressens mulighet til å legge til rette for at myndighetene kan nå ut til innbyggerne med informasjon, men også behovet for journalistikk om krisesituasjonen.

Befolkningen har hatt høy tillit til redaksjonelle virksomheter under pandemien. [En landsomfattende undersøkelse av desember 2020](#) utført av Respons Analyse, på oppdrag av Nordiske Mediedager, viser at hele 94 prosent av de spurte sier at de har brukt mediene for å informere seg om koronakrisen. 85 prosent mener at den journalistiske dekningen har gjort dem flinkere til å hindre smittespredning (se særlig spørsmål 3 og 9g.) Undersøkelsen er laget i samarbeid med Norsk Redaktørforening og Norsk Journalistlag.

Myndighetene må legge forholdene til rette for å sikre journalistikken som en sentral kilde for viktig informasjon. Jo større samfunnsinteresse det er knyttet til en sak, desto større behov er det for at forholdene legges til rette for at journalistene kan spre korrekt informasjon til publikum. For å forebygge kriser og til å håndtere alvorlige hendelser gjennom helhetlig og koordinert arbeid, er journalistenes samfunnsoppdrag særlig viktig. Dette ber vi komiteen tydeliggjøre i sine merknader til meldingen.

For øvrig mener vi offentlighetsprinsippet må inn i beredskapsplaner for kommende kriser, og offentlige organer og domstoler må få utstyr som sikrer den grunnlovsfestede møteoffentligheten, slik Norsk Presseforbund og Norsk Redaktørforening påpeker i sitt innspill til meldingen.